

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Commentarius In Regulas Juris Pontificii, Qvæ In Libro Qvinto, Et
Sexto Decretalium Continentvr

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1659

Regvla LXXXI. In generali conceßione non veniunt ea, quæ quis non esset
verisimiliter in specie concessurus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61853)

REGVLA LXXXI.

In generali concessione non veniunt ea, quæ quis non esset verisimiliter in specie concessurus.

I. **S**umpta putatur ex *c. fin. de off. Vicarii. l. 6. & ex c. 2. de penit. & remiss. eod.* Item ex *l. filiusfam. ff. de donat. ex l. obligatione. & ff. de pignorib. nec interest concessio jurata, vel non jurata sit: quandoquidem iuramentum non potest defectum consensus unquam sup- plere. Canis. Vivianus.*

Exemplum *Glossa* est I. Si episcopus mihi dedit facultatem eligendi confessarium, quemcunque voluero, is non propterea censetur accipere per hanc concessionem potestatem absol- vendi me à casibus episcopalibus. *c. ci- tat. de pen. & rem.*

2. Episcopus Albanensis constituit aliquem Vicarium generalem, an poterit per hoc conferre beneficia eccle- siastica? Minimè, quia hoc speciale est.

3. Generalis commissio facta à Pontifice legato suo non extenditur ad causas fidei. *c. Frater noster. 16. Q. 1.*

4. In generali obligatione pignoris non venit uxor, & alumni aliaque, quæ verisimile est neminem facile daturum. *c. Cum in generali de off. Vicarii.*

5. Si pater filio concedat generalem administrationem peculii, non cense- tur ad donandum dare facultatem. *l. Si filiusfam. de donat. Dynus in Comm. h. R.*

6. Multò minus si servo administra- tionem peculii relinquat. Neque enim verisimile est, in specie illam aliquando

concessurum esse. *l. qui peculii. ff. de pecul.*

Denique cum summus Pontifex pro partibus infidelium extra Europam religiosis eo proficiscentibus concedit generalem facultatem absolvendi ab omnibus casibus etiam reservatis, & dis- pensandi in votis, non censetur inclu- dere specialia illa, quæ ordinariè exci- piuntur. Et si pro infidelium terris dat licentiam dispensandi in voto castita- tis simplici, & perpetuo, non compre- hendit infidelium nomine hæreticos in Europæis, & transmontanis regionibus. Quis enim prudenter sibi persua- dere potest, si rogaretur S. P. pro facul- tate dispensandi in voto simplici per- petuo castitatis, daturum pro germania nostra, ex qua in Italiam facilis tran- situs si non hominibus literis tamen, & supplicantiibus? Attendant igitur, quo- rum interest, curentque, ut de summi pastoris voce certum aliquid obti- neant, & communia à specialibus sepa- rent. *V. Sanchez l. 7. Consil. moral. c. 1. Dub. 27. Chapeville de cas. res. Part. 1. c. 4. Tamb. Reg. 81. de Iur. Abb. tom. 1. Disp. 17. q. 2.*

II. Verùm hic quæstio oritur, unde cognosci queat, quænam in specie non videantur concedenda? *Glossa* cog- noscendum docet ex impossibili, in humana vel dura separatione ut si pe- tantur, instrumenta propriæ artis, vel

quæ ad affectionem pertinent, nobisque specialiter chara sunt, quemadmodum uxor, liberi, cognati, amici. Sed latius hæc patent, & iudicare licet ulterius ex communi legum, & hominum præiudicio. Nemo enim putatur in generali voluntate sua includere, quæ sunt contra Ius commune, contra receptam consuetudinem, contra libertatem, vel jus acquisitum alteri. Item ea, ex quibus oritur grave incommodum vel damnum irreparabile. Denique à quibus natura ipsa videtur abhorrere, ut si daretur filio contra parentem exequendi potestas, vel puero titulus Magistri, aut Doctoris: Hæc igitur & similia ut evitentur, sicut in obscuris, ita in generalibus, inspiciendum id, quod magis verisimile est, ac meminisse, quod actus concedentis ultra intentionem ipsius non debeat extendi.

III. Amplia 1. Quamvis ad generalem concessionem addita esset clausula *motus proprii*, quia generalia verba non sufficiunt ad tollenda jura specialia, v.g. patronatus laicorum. *Rebuff. in praxi part. 3. num. 9.* Quod bene notandum, pro quotidianis casibus. Imperitos enim Notariorum stylus terret, qui plerumque verbis abundat, etiam cum nihil importat: peritis verò, & exercitatis nihil incommodat, qui potius errasse scribam, quam insolitum quid concedere Papam credent.

Amplia 2. Ut valeat tunc quoque cum generalitas geminata est. Quamvis enim iteratio ut plurimum firmi consilii, a proposito index sit, & aliquando non minus operetur, quam consensus juratus. *l. Balista. ff. ad Trebell.* Tamen

non impedit, quin tacite aliqua excipiantur.

Amplia 3. Ut valeat, etiam quando per superadditum decretum statueretur, præcedentis decreti verba quoad literam generaliter accipienda esse. Adhuc enim non censetur comprehendi, quod in specie legislator exciperet. Statutum sit *ex. gr.* ut quicumque sanguinem in platea effuderit, carere luat. Chirurgus medici consilio venam secuit, & sanguinem sparit, non ideo reus censetur. Esto, quod *lasone* teste vidisse, ab incultis rusticis nonnemo propterea capitis periculum adierit. *Valet impetus in plebe: consilium procul est. Corn. Consil. 89. Viso prædicto. n. 12. l. 2. & Consil. 181. n. 11. l. 3. Surd. Consil. 73. n. 17. Cardin. Tusch. lit. G. Concl. 31. Barbof. hic. & Axiom. 106. n. 14.*

IV. Obj. 1. Semper generalibus specialia insunt. *l. Semper ff. de Reg. iur.* Item in toto pars quoque continetur eod. & *supra Reg. 80.* idque in favorabilibus, & in odiosis. *Angelus ad l. ult. ff. de constitut. Princip.* Si qua igitur concessio generalibus verbis concepta est, nihil sub illa generalitate exceptum videri potest.

R. Species in genere non continentur actu, sed potentia tantum, ut cum Porphyrio suo Philosophi docent, adeoque nobis circa actiones morales occupatis parum inde commodi, vel damni. Hic autem specialis consideratio locum habet. *De concessionibus*, hoc est, gratuitis actionibus loquimur, quæ non admittunt Logicas, aut Metaphysicas illationes: sed ex sine concedentis sumenda conjectura est. *Moveretur*

tur voluntas aliqua boni specie inde-
que ad largiendum progreditur, quia
in presenti nihil occurrit in contrari-
um, quo retardetur. At verò cum ad
particularia ventum est, ea se offerunt
incommoda, ut nemo prudens aliter ju-
dicare possit, quàm ab intentione con-
cedentis exclusum iri. Lex generalis e-
rat in regno Persarum, ut quicumque
non vocatus interius atrium Regis in-
gressus fuisset, absque ulla cunctatione
statim interficeretur *Esther c. 4.* attamen
reginæ *Esther* consternatæ *Assuerus* di-
xit. Non morieris, non enim pro te, sed
pro omnibus (aliis scilicet) hæc lex con-
stitutata est. Idem dixerat non semel, da-
turum se quicquid petivisset, etiam di-
midium regni sui: nemo prudens ta-
men nihil omnino excipiendum existi-
mabit. Ea concederet nimirum, quæ
concedere reges solent.

Obj. 2. Justinianus ait in *l. unica §.*
fin. c. de caducis tollen. Si contrarium vo-
lebat testator, nulla erat difficultas
scribere: & *Cic. l. 2. de invent.* Scriptori

neque ingenium, neque operta, neque
facultas ulla defuit, quo minus posset
apertè scribere id, quod cogitaret, nec
fuisset ei grave, aut difficile certam ali-
quam causam excipere, si quid exci-
piendum putasset. Idem ergo de conce-
dente dicamus, & extendamus conce-
sionem ejus, quousque possumus. In-
commoda sibi imputet, qui cum pos-
set, non expressit restrictionem suam.

R. Quamdiu conjecturis, & præ-
sumptionibus à jure locus relinquatur,
literalis illa extensio non obtinet, sed
mentem disponentis extra literam
quærimus, ut evitemus incommoda, &
absurda, quæ secum periculosa extensio
adferre solet *Iustiniani*, & *Ciceronis* sen-
tentia citata tunc valet, cum nihil di-
versum occurrit, quo ad deserendam
scriptoris pennam adducti meliorem
interpretationem amplecti cogamur.
Surdus Consil. 73. n. 17. *Carolus de Grassis*
except. 32. n. 30. *Steph. Gratianus Discept.*
forens. Tomo IV. c. 656. n. 30. & c. 766. n. 11.
Barb. Axiom. 106. n. 14.

REGVLA LXXXII.

*Qui contra iura mercatur, bonam fidem præsumitur non
habere.*

I. **C**um enim singuli actiones suas
ad leges publicas componere
tenentur, qui contrarium facit, per-
verli animi suspensionem excitat. Porro
bona fides bona conscientia est, secun-
dum illud Apostoli *ad Rom. 14. v. ult.* O-
mne, quod non est ex fide, peccatum

est: quod in *c. Omnes. 28 q. 1.* sic explica-
tur, ut non quicquid ab infidelibus fit,
peccatum sit, sed omne, quod contra
conscientiam agitur, & ad gehennam
ædificat. Vnde *S. Ambr.* Peccatum est,
quod aliter fit, quàm probatum est, &
August. in eundem locum, Omne, quod

D d 3 ali-